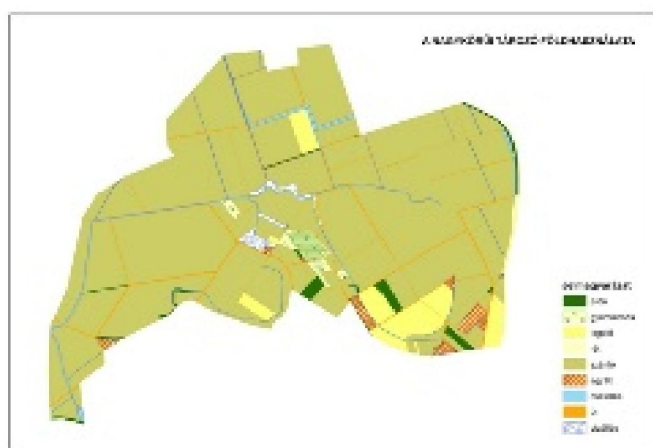


A helyes vízgazdálkodás a vizes helygazdálkodás Javaslat a tájhasználat szabályozására Balogh Péter¹

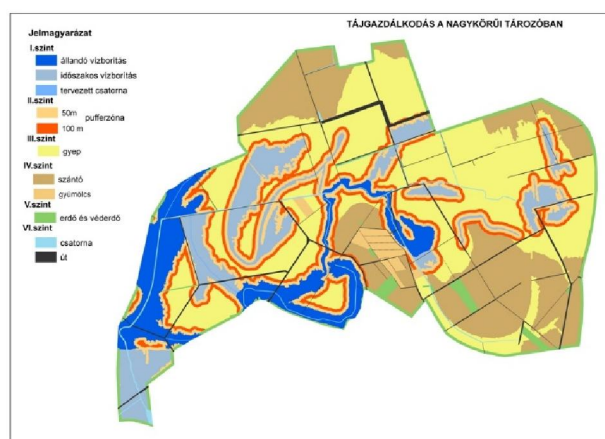
Az ártéri tájgazdálkodás bevezetésével jóval mozaikusabb, a táj eredeti szerkezetét kiemelő, harmonikusabb tájhasználat és tájkép fog kialakulni. Az ártéri tájgazdálkodás javasolt haszonvételeinek területi megjelenése elsősorban az egyes térszintek relatív magasságától függ. A szintek és haszonvételek legfontosabb összefüggéseit az alábbi táblázat mutatja. (A pontos beosztást és elhelyezkedést a megadott kereteken belül a gazdálkodók fogják kiválasztani.)

relatív szint		vízborítás	haszonvétel
ármentes szint	85 m	biztosan ármentes	település, őszi gabona, erdő, állatok helye árvíz idején
magasártér	84 m	ritkán, röviden	gyümölcs, kert, szántó, erdő, legeltetés
alacsonyártér	83 m	rendszeresen (évente, időszakosan)	legelő, rét, kaszáló, erdő, réti halászat
mélyártér		állandóan (évenkénti vízcserével)	hal, nád, egyéb vízi növény, madár, illetve a víz tározása

Az ártéri tájgazdálkodás általános működtetését a 3.3. fejezet ismerteti, az egyes művelési módok pontos területi javaslatát, tartalmi, technológiai leírását az agrár-környezetvédelmi programcsomagot bemutató tanulmány tartalmazza.



1. A nagykőrűi tározó jelenlegi tájhasználatának térképe (szántó monokultúra)



2. A szintek szerint javasolt tájhasználat mintázata (ártéri tájgazdálkodás)

¹ baloghpeter@elotisza.hu

Részlet az „Ártéri tájgazdálkodás a Nagykőrűi tározóban” c. tanulmánytervből

5.3.2. Tájműködtetés (a szabályozás alapjai)

A tervezett és javasolt mintázat bemutatásakor nem közvetlenül a felszínborítási kategóriákat, művelési ágakat adjuk meg, hanem a tájtípusokat, amik a relatív árasztási szinteknek megfelelően helyezkednek el. Az alábbi táblázatban jelöltük a tájtípusonként választható művelési ágakat. Látható, hogy vannak átfedések, ezek biztosítják a rendszer alkalmazkodási képességét az egyes tájrészletek és gazdálkodói elképzelések sajátosságai szerint. A konkrét területeken a választott árasztási változat is meghatározza a választandó művelési ágat. Az ajánlás erősségét az x-ek száma jelöli; ezzel a szabályozás és a támogatások megállapítása során a gazdálkodói igények értékelésekor súlyozni lehet. Erdő azért nem szerepel külön, mert a jelenlegi szabályozás szerint az erdő művelési ág nem lehet agrár-környezetvédelmi programcsomagbéli kategória. A fás tájrészletek létrejöttét a gyeper kategórián belül, mint pl. fás legelő javasoljuk támogatni. Ez a szabályozás megvalósítható a jelenlegi területalapú támogatási rendszeren belül, illetve általa teljesíthetők az egyre növekvő környezeti elvárások (greening).

tajtípusok	tó	nádas	gyep (rét, legelő, kaszáló - fákkal)	szántó	gyümölcs kert
ármentes szint			x	xxx	xx
magas ártér		x	xx	xx	xxx
alacsony ártér	xx	xx	xx	x	
mély ártér	xxx				

A szabályozás további alapjait az alábbi összefüggések határozzák meg:

1. A mélyvonulatok természetes hálózata meghatározza a potenciális vízrendszert.
2. A természetes szintek meghatározzák továbbá a potenciális tájhasználatot.
3. A vízrendszer részegységekre, egységesen működtetendő területekre osztható.
4. Ezen vízgazdálkodási részegységekhez tartoznak az általuk érintett parcellák, melyek gazdálkodását egyeztetve kell megoldani a választott árasztási változat szerint.

A (mesterséges alakú) parcellák és a (természetes alakú) vízrendszer-egységek és tájtípusok harmonizálásához a kétféle mintázat metszetét felhasználva a parcellákat tájtípusonként alrészletezni kell; az alábbi példák (táblázat) szerint:

érintett parcella (hrsz)	össz. ter. (ha)	ebből							
		mélyártér (a1)		alacsonyártér (a2)		magasártér (a3)		ármentes szint (am)	
		jelölése	mérete	jelölése	mérete	jelölése	mérete	jelölése	mérete
0133/24	93,4630	0133/24/a1 = 0,3 ha		0133/24/a2 = 4,703ha		0133/24/a3 = 35,46ha		0133/24/am = 53 ha	
0127/2	10	0127/2/a1 = 0 ha		0127/2/a2 = 0 ha		0127/2/a3 = 2,7 ha		0127/2/am = 7,3 ha	
stb.									

A táblázat, bevezetése után, persze lehet egyszerűbb, íme:

hrsz.	össz.ter.	/a1	/a2	/a3	/am
0133/24	93,4633	0,3000	4,7030	35,4600	53,0000
0127/2	10,0	0	0	2,7	7,3
stb.					

Ennek megfelelően a 0133/24/a3-as hrsz-ú (immár természetes határú) parcelláját a használója – adott esetben egyeztetve a szomszédos 0133/25/a3-as hrsz. gazdájával – művelheti mint nádat, gyepet, vagy szántót, a választott művelési változatban: pl. nedves rétként; és ehhez államilag garantált kifizetést kap a meghirdetett agrár-környezetvédelmi programcsomag szerint, az ott meghatározott feltételek betartásával.

Összegezve:

A parcelláknak (mint gazdálkodási egységeknek)

vízrendszer egységekként egyeztetve

kell /lehet pályázni és/vagy művelni

a kiválasztott működtetés (azaz vízborítási szint) szerint

adódó tájtípust alrészletként jelölve,

az ott választható konkrét művelési ág,

illetve változat mint AKP csomag szerint.